

Вважаємо, що лише при такій реалізації можливий оперативний аналіз статистичних даних у будь-якому заданому інтервалі часу.

Насамкінець зазначимо, що статистичні організації інших країн світу використовують аналогічні реєстри для простежування за економічною інформацією. В органах національної статистики інформація про кожне підприємство повторюється у багатьох галузях статистики, що не тільки спричинює дублювання даних, але й породжує суперечності. Тому необхідно реалізувати єдиний державний реєстр підприємств та організацій України у вигляді реляційної бази даних, яка б могла служити генеральною сукупністю для вибіркового обстеження у різних галузях статистики, використовуючи для цього потужну реляційну СУБД типу SyBase SQL, що забезпечить доступність даних, виконання операцій в режимі реального часу, цілісність та надійність інформації. Функціонування в мережі дасть можливість одночасного доступу до єдиного державного реєстру підприємств та організацій України в рамках всієї структури державної статистики України.

Перехід від технології електронного оброблення інформації створюваної за принципом: одна форма статистичної звітності – один комплекс, до технологій “клієнт–сервер”. Ця технологія дає змогу реалізувати динамічне оброблення інформації в різних розрізах.

Література:

1. Васенко О.О. Методологічні засади статистики підприємств: моногр. / О.О. Васенко. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2005. –296 с.
2. Удосконалення законодавства України у галузі статистики/ Підгот. Ю.М. Остапчук. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2002. – 255 с.
3. Теорія статистики: навч. посіб. / П.Г. Машков, П.І. Пастер, В.П. Сторожук, Є.І. Ткач.– 2-е вид., стереотип. – К.: Либідь, 2004 – 320 с.

Ільчук Ліна Віталіївна

Студентка групи ФУПОзм-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Дем'янюк А.В.

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В сучасних умовах зростає роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні соціально-економічного розвитку підвідомчих територій, що визначає необхідним здійснення управління місцевим бюджетом задля зміцнення його дохідної частини та ефективного використання бюджетних коштів. Проблема оптимізації видатків місцевих бюджетів є актуальною та своєчасною у зв'язку із здійсненням реформи децентралізації у сфері бюджетних відносин, зокрема.

Головним призначенням місцевих бюджетів є забезпечення соціально-економічного розвитку на місцевому рівні в контексті ефективного розподілу і використання бюджетних коштів з метою задоволення суспільних благ і послуг для місцевого населення. Дослідження питань функціонування місцевих бюджетів здійснювалося такими ученими-економістами, як О.Д. Василик, В.Г. Дем'янишин, О.П. Кириленко, К.В. Павлюк, В.М. Федосов, С.І. Юрій та ін. Проте в умовах динамічних трансформаційних перетворень щодо ефективності використання коштів місцевих бюджетів необхідним є подальше дослідження з метою визначення напрямів їх оптимізації.

Необхідно зазначити, що видатки місцевих бюджетів є важливим інструментом регулювання й стимулювання економічного розвитку на місцевому рівні та справедливого забезпечення локальними суспільними благами і послугами. Згідно Бюджетного кодексу України «видатки місцевих бюджетів включають бюджетні призначення, встановлені рішенням про місцевий бюджет, на конкретні цілі», а бюджетне призначення визначається, як «повноваження головного розпорядника бюджетних коштів..., яке має кількісні, часові і цільові обмеження та дозволяє надавати бюджетні асигнування» [2]. Таким чином, трактування видатків місцевих бюджетів ґрунтується на визначенні бюджетних призначень в контексті виконання функцій визначених установ.

Важливим для дослідження суті видатків місцевих бюджетів є розгляд їх класифікації (див. рис. 1). Видатки класифікують за наступними ознаками [2]:

- бюджетними програмами (програмна класифікація видатків та кредитування бюджету);
- ознакою головного розпорядника бюджетних коштів (відомча класифікація видатків та кредитування бюджету);
- функціями, з виконанням яких пов'язані видатки та кредитування бюджету (функціональна класифікація видатків та кредитування бюджету).

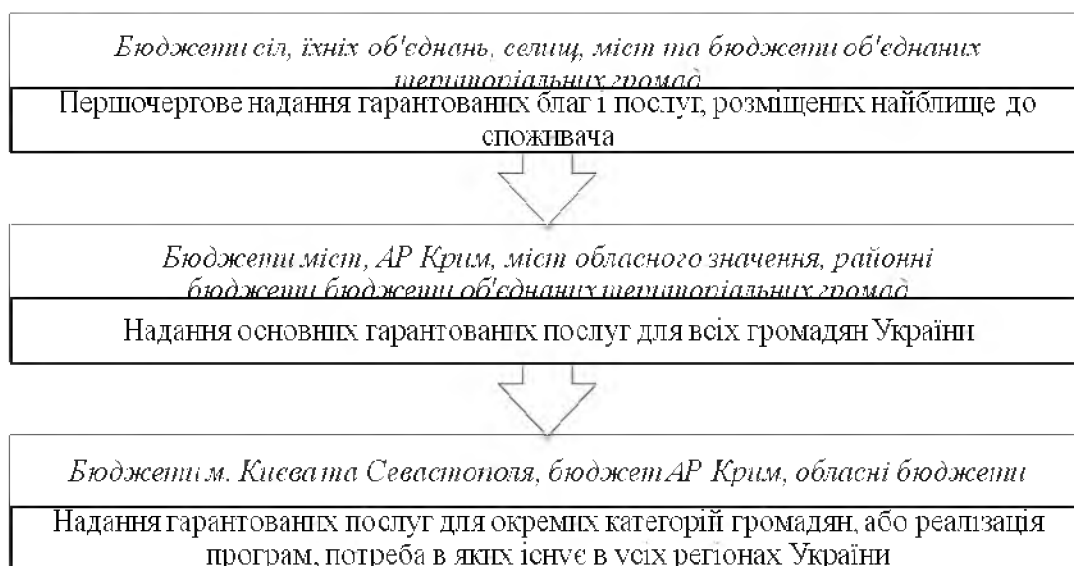
Рис. 1. Класифікація видатків та кредитування бюджету*

* Складено на основі [2].

Здійснюючи аналіз структури видатків місцевих бюджетів України, чітко прослідковується їх соціальна спрямованість. Така ситуація є позитивною для

суспільства, проте в нашій країні здійснюється переважно фінансування споживацьких потреб, що гальмує подальший соціально-економічний розвиток на місцевому рівні. Обсяг видатків місцевих бюджетів України за січень – вересень 2016 р. становив 224,6 млрд.грн., що перевищило показник попереднього року на 26%. Питома вага видатків місцевих бюджетів у зведеному бюджеті становила 40%, що майже на 1% менше у порівнянні з аналогічним попереднім роком. Доцільно зауважити, що найбільші зміни відбулися у структурі видатків місцевих бюджетів щодо соціального захисту та соціального забезпечення, їх частка становила за січень – вересень 2016 р. 32% та збільшилася у порівнянні з попереднім роком на 6%. Такі зміни відбулися за рахунок зростання видатків на допомогу у вирішенні житлового питання, котрі зросли на понад 20 млрд.грн. Проте за аналізований період відбулося зменшення питомої ваги видатків на охорону здоров'я на 4% та на освіту на 3%. Загалом обсяг видатків з місцевих бюджетів на соціально-культурну сферу збільшився на 24%. Також збільшилися обсяги видатків на державне управління (на 12%) та на житлово-комунальне господарство (на 29%) [3]. Важливо зазначити, що заплановані зміни на 2017 р. щодо фінансового забезпечення територіальних громад ставлять під загрозу досягнення реформи децентралізації, адже передбачається додаткове навантаження на видаткову частину місцевих бюджетів у розмірі 32 млрд.грн. [1].

З метою подальшого визначення напрямів оптимізації видатків місцевих бюджетів важливо окреслити критерії розмежування видатків між рівнями бюджетної системи (див. рис. 2). Вищезазначене розмежування в Україні здійснюється згідно бюджетного кодексу з урахуванням принципу субсидіарності та критеріїв повноти надання гарантованих послуг з метою наближення їх до безпосереднього споживача [4].

Рис. 2. Критерії розмежування видатків між місцевими бюджетами*

* Складено на основі [4].

На сьогодні, оптимізація видатків місцевих бюджетів України залишається нагальною проблемою, котру необхідно вирішувати з урахуванням

визначення бюджетних пріоритетів. Отже, бюджетні пріоритети повинні бути спрямовані на: забезпечення сприятливого економічного середовища на місцевому рівні; послідовну реалізацію бюджетно-податкової політики; функціонування місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу; визначення чітких бюджетних видаткових орієнтирів з урахуванням стратегії соціально-економічного розвитку територій [5, С.31]. Необхідним також з метою оптимізації видатків місцевих бюджетів є розробка та впровадження нормативів, стандартів та коригувальних коефіцієнтів для визначення реалістичних потреб територій, а також – забезпечення аудиту виконання місцевих бюджетів.

Література:

1. Аналіз проекту Держбюджету на 2017 р. в частині місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.auc.org.ua/sites/default/files/analiz_db_2017_amu.pdf.
  2. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
  3. Бюджетний моніторинг. Аналіз виконання бюджету за січень–вересень 2016 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ibser.org.ua/sites/default/files/kv_iii_2016_monitoring_ukr_0.pdf.
  4. Глущенко Ю.А. Оптимізація видатків місцевих бюджетів України в системі місцевого самоврядування / Ю.А. Глущенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2015-3/doc/3/01.pdf>.
- Юю Дем'янюк А.В. Бюджетні пріоритети в умовах ринкових та демократичних трансформацій / А.В. Дем'янюк // Світ фінансів. – 2012. – Вип. 1. – С. 25–33.

Коваль Катерина Анатоліївна

Студентка групи ФУПОМ-12

Науковий керівник – к.е.н., доцент Карпишин Н.І.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАОЩАДЖЕНЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Одним із ключових питань, яке необхідно вирішити для побудови ефективної та сталої економіки є забезпечення національної економіки інвестиційними ресурсами, адже стабільне зростання економіки неможливе без значного залучення інвестиційних ресурсів, одним з важливих таких джерел є грошові заощадження домашніх господарств.

Заощадження домашніх господарств відіграють важливу роль в економічному кругообігу країни та виступають потужним джерелом інвестицій.

У науковій літературі існують різноманітні трактування сутності заощаджень.

З позиції економічної теорії під заощадженнями переважно розуміють частину доходу, котра не витрачається на поточне споживання [1; 2, с. 71]. У